

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו זברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5).

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ

הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ד ניסן תשע"ז

גליון
266

זה אם אכלתי ואם שתיתי, ונזכר שאכל ושתה, וכן קונם אשתי נהנית לי שגנבה כיסי ושהכתה בני, ונודע שלא הכתה ושלא גנבה. ובין שהיה שוגג בשעה שהנדר ראוי לחול, כגון: קונם כיכר זה אם אני אוכל או אם אני שותה, ושכח ואכל ושתה.

ראה בני אדם אוכלים תאנים שלו, ואמר: הרי הם עליכם קרבן, ונמצאו שהם אביו או אחיו והיו עמהם גם בני אדם אחרים - אביו ואחיו מותרים, שהוא נדר בטעות שאין פיו ולבו שוים, ואחרים שעמהם - לבית שמאי אסורים, ולבית הלל מותרים, שנדר שהותר מקצתו הותר כולו.

כשם שנדרים שגגות מותרים, כך שבועות שגגות מותרות, ואפילו כגון שבועתם של רב כהנא ורב אסי, שכל אחד נשבע שכך אמר רב וחבירו טועה, ואין אומרים שכיון שלא חשש לדברי חבירו אינה שגגה. ולכן אף אם תלה בשבועתו איסור פירות, ונתברר שטעה - הפירות מותרים.

פותחים בשבת וביום טוב, שאם אסר על עצמו בשר ויין, פותחים לו: אילו היית יודע שאסור להתענות בשבת וביום טוב היית נודר? וכן מתירים לו בחרטה. אמנם בלא התרה הנדר חל - שידע שבתוך ימי נדרו יש שבתות וימים טובים ואין טעות בעיקר הנדר. ובראשונה היו אומרים שאחר ההתרה רק אותם הימים מותרים ושאר כל הימים אסורים, עד שבא רבי עקיבא ולימד: נדר שהותר מקצתו הותר כולו.

נדרים דף כ"ז. יום א' פרשת תולדות כ"ז חשוון תשפ"ג

דף כ"ז - ע"א

ראה בני אדם אוכלים תאנים שלו, ואמר: הרי הם עליכם קרבן, ונמצאו שהם אביו או אחיו והיו עמהם גם בני אדם אחרים - אביו ואחיו מותרים, ואחרים - לבית שמאי אסורים, ולבית הלל מותרים, שנדר שהותר מקצתו הותר כולו.

לרבה - אם אומר: אילו הייתי יודע שאבי ביניכם הייתי אומר: כולכם אסורים חוץ מאבא - לכו"ע כולם אסורים ורק אביו מותר, שלא הותר קצת מהנדר, לפי שאמר 'כולכם', וגם אחר שנודע לו שאביו היה שם מעמיד דבריו הראשונים בלשון 'כולכם', ואביו או אחיו מעולם לא נכנסו בכלל הנדר. ונחלקו אילו היה יודע היה אומר: פלוני ופלוני אסורים ואבא מותר - לבית שמאי אין אומרים נדר שהותר מקצתו הותר כולו (כדעת חכמים שנחלקו

נדרים דף כ"ה. יום שב"ק פר' חיי שרה כ"ה חשוון תשפ"ג

דף כ"ה - ע"א

כשאדם נשבע הוא נשבע כדרך וכמשמעות וכדעת בני אדם, ולכן האוסר על עצמו פירות אם ראה בדרך הזה כעולי מצרים אין חוששים שראה נמלים הרבה וקראם עולי מצרים, אלא שבועת הבאי היא.

כשבית דין משביעים למודה במקצת אומרים לו: 'להוי יודע שלא על תנאי שבלבך אנו משביעים אותך, אלא על דעתינו ועל דעת בית דין', לא מפני שחוששים שכשנשבע שפרע זוזים מתכוון לחתיכות קטנות של עץ שקראם זוזים - כיון שנשבע כדרך שבני אדם נשבעים, אלא שחוששים שמא יעשה כמו זה שהכניס המעות בתוך קנה, ואמר למלווה שיאחז הקנה ונשבע שנתן לו מעותיו.

'ולא אתכם לבדכם אנוכי כורת את הברית הזאת', אמר משה רבינו לישראל שמשביעים על דעתו ועל דעת המקום, כדי לכלול בזה כל התורה והמצוות. שאם יאמר שמשביעים על המצוות - משמע מצוות מלך בשר ודם, כל המצוות - יכול להשתמע למצות ציצית ששקולה כנגד כל המצוות, תורה - משמע תורה אחת, תורות - משמע תורת מנחה חטאת ואשם, תורות ומצוות - תורות כנ"ל ומצוות כנ"ל, תורה כולה - משמע עבודה זרה, שכל הכופר בה כמודה בכל התורה. ואמנם היה יכול להשביעים בעבודה זרה ובתורה כולה או בתרי"ג מצוות, אלא שלא רצה לטרוח ולהאריך, ולכן אמר 'על דעתי ועל דעת המקום' ואז כולל הכל.

הנודר אם לא ראה נחש כקורת בית הבד שהוא נדר הבאי, אין הכוונה שהוא עב כקורה זו, שזה אינו הבאי, אלא היינו כשאומר שהיה כקורת בית הבד בכך שגבו מלא בקעים, שנחש אין בקעים בגבו אלא בצווארו. [ובירושלמי פירשו: שראה נחש שמרובע כקורת בית הבד, ואין מרובע בכריתות].

המוזכר קורת בית הבד - צריך שיהא גבה מלא בקעים, ודבר זה השמיענו התנא דרך אגב בכך שנקט בנדר הבאי שנדר שראה נחש כקורת בית הבד, ולא נקט סתם שראה נחש שגבו טרוף.

דף כ"ה - ע"ב

משנה. נדרים שגגות מותרים ואינם צריכים שאלה, בין שהיה שוגג בשעה שהוציא הנדר מפיו, כגון: קונם כיכר

על רבי עקיבא), ולבית הלל כיון שיש טעות כלפי אביו ואחיו, וגם טעות כלפי האחרים שאילו נודע לו לא היה אומר 'כולכם' כדי שלא יהא ישמע שאביו בכלל - הותר מקצתו הותר כולו (כרבי עקיבא).

[הלכה: נדר שהותר מקצתו הותר כולו, והיינו במשנה מכלל לפרט או מפרט וכלל, אך במעמיד דבריו שנחלקו רבה ורבא מחמירים. נשאל על חלק מהנדר: י"א שגם במעמיד דבריו הותר הכל, ולרמב"ן ור"ן דווקא במשנה דבריו. הותר חלק מהנדר על ידי חרטה: לרמב"ן לא הותר כולו, לתוספות הותר כולו. הותר מקצתו הותר כולו דווקא אם כללן יחד בלשון הנדר, כגון שאמר: 'כולכם', או 'לזה ולזה' - שצירפם בוי"ו החיבור. ודווקא בהתרת חכם, אבל בהפרת הבעל לא בטל כולו שבעל מיגז גיז, וכן בהיתר נידוי וחרם].

משנה . נדרי אונסין מותרים, כגון: הדירו חבירו שיאכל אצלו, וחלה הוא או בנו או שערכו נהר, שלא עלה על דעתו לאסור נכסיו אלא כשיוכל לבוא בלי אונס כלל, אבל כל שנאנס קצת כגון שחלה בנו וצריך לשמרו, לא נדר על דעת כן.

מי שהתפיס זכויותיו ביד בית דין, שאם לא יביא ראיותיו עד שלושים יום יאבד זכויותיו, ונאנס ולא הביא - **לרב הונא** איבד זכויותיו, שהיה מוטל עליו להתנות שאם נאנס לא יפסיד. ואין זו אסמכתא - כיון שהתפיס ביד בית דין וזכה בו חבירו, ואין חסרון אסמכתא אלא כשעדיין צריך לתת. [ולרש"י - אף כשתפוס יש חסרון אסמכתא, אלא כאן אין נתינה, אלא מודה שאם לא יבוא ראיותיו הן שקר]. **לרבא** - אונס הוא ואונס רחמנא פטריה, שנאמר 'ולנערה לא תעשה דבר', וטענת אונס היא לא רק כדי להציל אדם ממיתת בית דין, אלא בכל מקום, וכמו שמצינו בדין נדרי אונסין.

דף כ"ז - ע"ב

האומר: הרי זה גט מעכשיו אם לא באתי מכאן עד י"ב חודש, ומת בתוך י"ב חודש - הרי זה גט אף על פי שנאנס מלבוא, שהוא רוצה שיחול הגט, שהרי מטרתו היא שלא תיפול ליבום.

נתן גט ואמר: אם לא באתי עד שלושים יום יחול הגט, והפסיקו הנהר מלבוא - אין זה אונס, ששכיח הוא והיה לו להתנות.

מי שפרע מקצת חובו והשליש שטרו, ואמר לשליש: אם אין אני נותן לו מכאן עד שלושים יום תן לו שטרו, הגיע זמנו ולא נתן - **לרבי יוסי** יתן שטרו למלווה, שאסמכתא קונה, לרבי יהודה לא יתן, שאסמכתא אינה קונה. **לרב** - אין הלכה כרבי יוסי. ומסקנת הגמרא שאסמכתא קונה כל זמן שאינו אנוס [אפילו אינו אנוס גמור רק כעין ההיא שחלה בגן], אך דווקא כשהקנה לו בבית דין חשוב. [א. לרמב"ם היינו דיינים סמוכים, ור"ן חולק שדי בכל בית דין חשוב. ב. לר"ת מה שצריך בית דין חשוב היינו דווקא כשאינו מקנה לו שום דבר בעין, כמו מתפיס זכויותיו והמשליש שטרו, אבל כשמקנה לו דבר בעין, כמשכן לו בית או שדה, די במה שמקנה לו בקנין מעכשיו. לשיטת הגאון ור"ן מועיל קנין מעכשיו גם אם מתפיס זכויותיו והשליש שטרו, אלא שכשתלה זאת בתנאי שאם לא באתי לא משמע מעכשיו, ולכן צריך קנין בבית דין חשוב - לשיטת הגאון: שבית דין יש להם כח להפקיע ממון, לר"ן: כשהקניין נעשה בבית דין חשוב הרי הוא כאומר 'מעכשיו'].

נדריים דף כ"ח . יום ג' פרשת תולדות

כ"ח חשון תשפ"ג

דף כ"ח - ע"א

משנה . נודרים להרגים ולחרמים ולמוכסים שפירות אלו הם של תרומה או של בית המלך אף על פי שאינם כן,

לרבא - אם אומר: אילו הייתי יודע הייתי אומר: פלוני ופלוני אסורים ואבא מותר - כיון שיש ב' טעויות, גם כלפי אביו ואחיו, וגם כלפי אחרים בלשון הנדר, גם לבית שמאי אומרים כיון שהותר מקצתו הותר כולו. ונחלקו כשהיה אומר: כולכם חוץ מאבי ואחי - לבית שמאי השאר אסורים, שסוברים כרבי מאיר שתופסים לשון ראשון, וכשיש סתירה בדבריו עושים תחילת דבריו עיקר, ולכן גם כאן עושים עיקר הלשון שפתח והיינו 'כולכם' שאין בו טעות, ולבית הלל כולם מותרים, שסוברים כרבי יוסי שבגמר דבריו אדם נתפס, ובסוף דבריו יש טעות, ונמצאו ב' טעויות כנ"ל.

לשיטת רבי עקיבא נדר שהותר מקצתו הותר כולו, **לרבה** - דווקא ששגג במקצת בני אדם וטעה גם בלשון, בין אם אמר 'כולכם' ואילו נודע לו שאביו או אחיו ביניהם היה אומר 'לזה ולזה אסורים והם מותרים', בין אם אמר 'לזה ולזה', ואילו נודע לו היה אומר 'כולכם אסורים חוץ מאבא ואחי', אך אם אמר 'כולכם' וגם אילו נודע לו היה אומר 'כולכם חוץ מאבא ואחי' - לא הותרו כולם, ורק הם מותרים, **לרבא** - לרבי עקיבא הותר כל הנדר גם במעמיד דבריו.

דף כ"ו - ע"ב

אמר: פלוני כפלוני ופלוני כפלוני, ונודע לו שהיה ביניהם אביו או אחיו ונדר בטעות, אם היה אביו או אחיו ראשון - כיון שהותרו הם הותרו כולם, היו אמצעיים - מהם ולמטה מותרים, היו אחרונים רק הם מותרים.

האומר: קונם בצל שאני טועם שהבצל רע ללב, אמרו לו: והלא הכופרי יפה ללב הותר בכופרי, ולרבי מאיר הותר גם בכל הבצלים, שכיון שהותר מקצתו הותר כולו. לרבה - היינו כשאמר: אילו הייתי יודע הייתי אומר בצל פלוני ופלוני אסורים וכופרי מותר. [ולרבא - גם אם אמר בתחילה 'כל הבצלים' ומעמיד דבריו גם אח"כ שגם אילו היה יודע היה אומר 'כל הבצלים חוץ מבצל הכופרי' - כולם מותרים, וכשיטתו שלרבי עקיבא הותר כולו גם באופן זה, והגם שרבי מאיר סובר תפוס לשון ראשון, היינו דווקא כשלשון הראשון ואחרון סותרים זה את זה, מה שאין כן כשאינם סותרים אלא נאמרו כתוספת - הולכים אחר גמר דבריו].

נדריים דף כ"ז . יום ב' פרשת תולדות

כ"ז חשון תשפ"ג

דף כ"ז - ע"א

נדר מן הכלכלה והיו בה תאנים טובים הנקראים 'בנות שוח', ואמר אילו הייתי יודע שהם בה לא הייתי נודר - **לרבה**: במעמיד דבריו, שאמר 'כל הכלכלה אסורה', וגם אילו יודע היה אומר 'כל הכלכלה אסורה חוץ מבנות שוח' - כל הכלכלה אסורה ובנות שוח מותרות. ואם אילו היה יודע היה משנה דבורו, כגון שהיה אומר: תאנים שחורות ולבנות אסורות, ובנות שוח מותרות - לרבי עקיבא כולם מותרות, שנדר שהותר מקצתו הותר כולו כשיש שתי טעויות הן בעצם הנדר והן בלשון הנדר, ולחכמים אין אומרים הותר מקצתו הותר כולו, ורק בנות שוח מותרות. **לרבא**: בשתי טעויות גם לחכמים הותר כולו, במעמיד דבריו רק לרבי עקיבא הותר כולו.

שרק בהקדש שחל באמירה חוזר וקדוש, ואף בהקדש עניים, אבל בקניינים כבר כלה קניינו הראשון ולבסוף במה יקנה].

נדרים דף כ"ט . יום ד' פרשת תולדות כ"ט חשון תשפ"ג

דף כ"ט - ע"א

המקדש אשה ואומר: היום את אשתי ולמחר אי את אשתי - אינה יוצאה בלא גט. לרב המנונא - היינו כדברי בר פדא שבכל קדושה אומרים: קדושה להיכן הלכה. לרבא - גם לעולא, שאמנם קדושת דמים פקעה בכדי, אבל לא קדושת הגוף, ואישות כקדושת הגוף. לאביי - גם קדושת הגוף פקעה בכדי. [ולדבריו אפשר שגם באשה יוצאת למחר בלא גט, אך יותר מסתבר שבזה מודה אביי, ורק בהקדש כיון ששייך בו קדושת דמים היוצא בכדי גם קדושת גוף פקעה בכדי, וכן כל קנין שאינו עולמית בכלל קנין פירות הוא ואינו קנין הגוף, מה שאין כן אשה לא שייך בה קנין דמים אלא קנין הגוף לכן אי אפשר שיהיה בה קנין לזמן].

האומר: 'הרי נטיעות אלו קרבן עד שיקצצו' - לבר פדא ורב המנונא גם אחר שיקצצו צריכים פדיון, שאין קדושתם פוקעת בכדי. [ואף לסוברים שהכוונה לקונם ולא לקרבן, כיון שקונם כללי הוא, שאסרם על כל העולם, דינם כהקדש שאין קדושתם פוקעת בכדי, אבל קונם פרטי שאסר עד זמן פלוני איסורו קל ופוקע בכדי].

האומר 'שור זה עולה כל שלושים יום ולאחר שלושים יום שלמים' - לאביי בדעת עולא שאף קדושת הגוף פקעה בכדי - כל שלושים היא עולה ולאחר שלושים שלמים. ולרבא בדעת עולא שבקדושת הגוף מודה שאינה פוקעת, וכן לבר פדא שקדושה לא פקעה בכדי - אפילו אם אמר שיהא שלמים כל שלושים יום ואח"כ עולה אף שקדושת עולה חמורה משלמים אין קדושת שלמים פוקעת בכדי.

הקדישה לדמי עולה ושלמים, שאמר על בהמה בעלת מום [שאם הקדיש תמימה אינה יוצאת מידי מזבח] שיהיו דמיה לעולה עד שלושים יום, ואח"כ תהא עליה קדושת דמי שלמים: לעולא שקדושה פוקעת בכדי - עד שלושים יום דמיה לעולה ואח"כ דמיה לשלמים, לבר פדא שגם קדושת דמים אינה פוקעת בכדי - היינו רק אם פדה אחר ל' יום. [והחידוש הוא: אע"פ שבשעה שהקדישה לדמי שלמים לא היה ראוי לחול מפני קדושת עולה שעליה שאינה פוקעת בכדי - שקדושת שלמים תלויה ועומד שאם תפדה תחול].

דף כ"ט - ע"ב

האומר לאשה התקדשי לי לאחר שלושים יום - מקודשת אף שכבר נתעכלו המעות קודם, ששעבוד המעות קיים, ואם חזרה בו קודם לכן - נחלקו אמוראים אם נתבטל הקידושין. ואם קידשה בשטר ונקרע קודם שלושים יום - לכו"ע אינה מקודשת.

האומר על בהמה שלאחר שלושים יום תהיה עולה - הרי היא עולה לאחר שלושים יום אפילו אם חזר בו קודם לכן, גם לסובר שהאומר לאשה התקדשי לי לאחר שלושים יום יכולה לחזור בה, שאמירה לגבוה היא כקניין מסירה מעכשיו להדיוט. [ולפי זה האומר סלע זו לצדקה לאחר ל' יום אינו יכול לחזור בו, שאמירה לצדקה היא כקניין מעכשיו, ולדעת הרשב"א אפשר

ואין הנדר חל מפני שהם נדרי אונסין, שאין פיו ולבו שוים. דינא דמלכותא דינא וחייבים ליתן המכס [דווקא במלכי חו"ל שהארץ שלהם, אבל בארץ ישראל כל ישראל שותפים בה], ומשנתנו שנודרים להפטר מן המכס - לשמואל מדובר במוכס שאין לו קצבה, ואינו דין המלך אלא חמסנות המוכס, לדבי רבי ינאי היינו במוכס העומד מאליו.

נודרים שהם של בית המלך אף על פי שאינם כן היינו שאומר: יאסרו פירות העולם עלי אם אינם של בית המלך, ובלבו מתכוין לאסור עליו רק היום [אבל אם אמר בפירוש שאסרם על עצמו לעולם, אין דברים שבלב מבטלים דיבורו אף שהוא אנוס], ואף שבסתם לעולם משמע, האונס גורם לפרש דבריו דהיינו היום. [אמנם מי שגמר בלבו לאסור על עצמו פת חטים, ואמר 'פת' סתם ונתקל דיבורו ולא סיים 'חטים', מותר בשאר מיני פת, שאין פיו ולבו שוים, מה שאין כן כאן שפיו ולבו שוים לומר לשון המשתמע איסור עולמי, ולכן רק מחמת האונס דבריו שבלב מפרשים דיבורו].

לבית שמאי אין פותחים להרגים ולחרמים ולמוכסים לא בנדר וכ"ש שלא בשבועה, ורק אם ביקשו לו נודר ולא נשבע, ונודר רק מה שהדירוהו. לבית הלל: אף פותח להם, ואף בשבועה, ואף ביותר ממה שביקשו לו. כגון, אמרו לו: אמור 'קונם אשתי נהנית לי', ואמר 'קונם אשתי ובני נהנים לי' - לבית שמאי אשתו מותרת ובניו אסורים, לבית הלל שניהם מותרים.

שאלה בשבועה - לרב אשי לבית שמאי אין שאלה ולבית הלל יש שאלה (ולעיל דף כ"ב: נתבארה דעת רב אסי בזה).

דף כ"ח - ע"ב

משנה . הרואה רוח חזקה הראויה להפיל נטיעות, ואמר: הרי נטיעות אלו קרבן אם אינם נקצצות היום, וכן הרואה שריפה, ואמר: טלית זו קרבן אם אינה נשרפת היום - הנדר חל, ואין אומרים שלא גמר בלבו לאסור שסבר שלא ינצלו, וצריכים פדיון. [א. כשהקדישן לדמי קרבן. ב. כרבי מאיר שהאוסר בקונם כללי יש לו פדיון].

האומר: נטיעות אלו קרבן עד שיקצצו, טלית זו קרבן עד שתשרף - לבר פדא: אם פדה חוזרות וקדושות, כיון שאמר עד שיקצצו ועד שתשרף הרי זה כאומר 'הרי נטיעות אלו קרבן מעתה, וקרבן לכשיפדו, כל זמן שלא יקצצו', וגם לאחר שנקצצו לא פקעה קדושתם מעצמה אלא צריכים פדיון (ושוב אינם קדושים שהרי כבר נקצצו). לעולא: הם קדושות רק עד שיקצצו, אך כשנקצצו פקעה קדושתם ואינם צריכות פדיון. [ועד שיקצצו וישרפו - לרשב"א: חוזרות וקדושות כדעת בר פדא. לרבי משה קרטבי ז"ל: כיון שפדה שוב אינם חוזרות וקדושות, שרק לבר פדא שקדושה אינה פוקעת מעצמה בכדי בהכרח מה שאמר 'עד שיקצצו' היינו שאם יפדו קודם שיקצצו יחזרו ויתקדשו, אבל לעולא מה שאמר 'עד שיקצצו' היינו כדי שכשיקצצו יצאו לחולין מעצמם].

[האומר לך חזק וקני השדה מעכשיו עד שאלך לירושלים, וחזר המוכר וקנאה ממנו קודם שעלה לירושלים - בתחילה צידד הרשב"א שחזר וקנה הלוקח, וכשיטתו שגם לעולא כוונת הלשון 'עד שאלך' היינו שגם אם יחזור ויקנה ממנו תחזור להיות שלו, ובקניין כסף היינו גם אם לא אמר 'מעכשיו', ששעבוד המעות קיים. אמנם אם קנאה אחר מן הלוקח, אע"פ שחזר ומכרו למוכר הראשון אין הלוקח זוכה בו כיון שהפסיקו אחר. ולרבי משה קרטבי - גם אם חזר המוכר וקנאה מן הלוקח גם לבר פדא אינה קנויה ללוקח, שדווקא קדושה אינה פוקעת בכדי מה שאין כן ממון, וגם הרשב"א חוכך לומר

אלא לעתידים להיוולד. אמנם בלשון התורה בין 'לודים' ובין 'נולדים' משמע שניהם.

נדריים דף ל"א . יום ו' פרשת תולדות ראש חודש כסליו תשפ"ג

דף ל"א - ע"א

משנה . הנודר משובתי שבת ומאוכלי שום בלילי שבת -
אסור בישראל ובכותים, ומותר בעכו"ם אפילו באלו השובתיים,
שנתכווין לאלו המצווים ועושים. הנודר מעולי ירושלים -
מותר בכותים, שאמנם הם מצווים אך אינם עושים.

משנה . קונם שאיני נהנה לבני נח - מותר בישראל ואסור
בעכו"ם, שכיון שנתקדש אברהם אבינו נקראים ישראל על
שמו ולא על שם נח.

משנה . קונם שאיני נהנה לזרע אברהם - אסור בישראל
ומותר בעכו"ם אפילו בזרע ישמעאל, שנאמר 'כי ביצחק יקרא
לך זרע', ומותר גם בבני עשיו, שנאמר 'ביצחק' - ולא כל יצחק.

משנה . קונם שאיני נהנה מישראל - לוקח ביותר ומוכר
בפחות. [ואפילו נכסים שקנה לאחר מכאן, כיון שאסר על
עצמו שלא יהנה ממנו, אך אם אסר על עצמו הנכסים - אסר
רק הנמצאים בשעת הנדר]. **קונם שישראל נהנים לי -** לוקח
בפחות ומוכר ביותר אם מוצא מי שיקנה וימכור לו בכך.
שאיני נהנה להם והם לי - הנדר חל, ואין אומרים שאינו חל
כיון שאינו יכול לעמוד בכך, שיכול לקנות ולמכור לעכו"ם.

מה ששינוי שכקונה בשווי המוכר והלוקח נהנים - היינו
במכר ממוצע, אבל בזבינא חריפא שקופצים עליו לוקחים -
אפילו שוה בשוה הרי זו הנאת לוקח ולא המוכר, ובזבינא דרמי
על אפיה - הרי זו הנאת מוכר ולא של לוקח.

דף ל"א - ע"ב

הלוקח כלי מן האומן לבקרו ונאנס בידו: בזבינא חריפא
שקופצים עליו לוקחים - אפילו מוכרו בשווי הרי זו הנאת
לוקח ולא המוכר, ולכן בהליכתו חייב כשואל, ובחזרתו פטור
מפני שהוא שומר שכר. סרסור - גם בחזרה חייב, שאם ימצא
אז לוקח ימכרנו לו. בזבינא דרמי על אפיה - הרי זה הנאת
מוכר ולא של הלוקח. מכר ממוצע - בשווי הרי זו הנאת
שניהם, מכירה ביוקר - הנאת מוכר, מכירה בפחות - הנאת
לוקח.

משנה . קונם שאני נהנה לערלים - מותר בערלי ישראל
ואסור במולי עכו"ם. **שאיני נהנה למולים -** אסור בערלי
ישראל ומותר במולי עכו"ם, שאין הערלה קרויה אלא על שם
עכו"ם, שנאמר 'כי כל הגוים ערלים' וגו'.

רבי אלעזר בן עזריה אומר: מאוסה היא הערלה - שנתגנו
בה רשעים.

גדולה מילה: שנכרתו עליה י"ג בריתות, שדוחה את השבת
החמורה, שדוחה את הנגעים, שכל המצוות שעשה אברהם
אבינו לא נקרא שלם עד שמל, שאלמלא היא לא ברא הקב"ה
את עולמו, ששקולה כנגד כל המצוות.

רבי יהושע בן קרחה אומר: גדולה מילה, שלא נתלה למשה
הצדיק עליה אפילו מלא שעה. אמר רבי: חס ושלום שנתרשל
משה מן המילה, אלא כיון שאמר לו הקדוש ברוך הוא לשוב
למצרים לא היה יכול להתעכב וממילא לא מל מפני הסכנה,
אלא נענש מפני שהתעסק במלון תחילה [שהיה קרוב
למצרים, ויכל למול בלא חשש סכנה].

דהיינו רק לבר פדא הסובר שאין קדושת דמים פוקעת בכדי,
שלדעתו בהכרח מוכח כן בברייתא מ'שור זה עולה וכו', אבל
לר'א ואב"י שקדושת דמים פוקעת בכדי אפשר לדחוק שאין
ראיה מהברייתא, ואמירה לגבוה אינה כנתינה מעכשיו, והביא
שהיא מחלוקת בירושלמי].

נדריים דף ל'. יום ה' אדר"ח פרשת תולדות ל' חשוון תשפ"ג

דף ל' - ע"א

הנותן שתי פרוטות לאשה, ואמר לה: באחת התקדשי היום,
ובאחת התקדשי לי לאחר שאגרשך - הסתפק רב הושעיא
אם חלים הקידושין שלאחר הגירושין, כיון שאינם יכולים
לחול עכשיו שהרי היא מקודשת, וגם לבר פדא שהאומר
נטיעות אלו קרבן עד שיקצצו כשפודם חוזרות וקדושות -
היינו דווקא כשפדה הוא, ולא אם פדו אחרים ויצאו לרשותם,
והאשה מזמן שנתגרשה יצאה מרשות הבעל. [ואמנם נכנסה
לרשות עצמה, אך אין לומר שחזרה וקידשה לו עצמה - שאין
היא יכולה להכניס את עצמה לרשותו, שנאמר 'כי יקח איש
אשה' שהיא מסכימה שהוא יקח אותה ולא שתילקח אשה
לאיש. וכאן לא נפשטה האיבעיא, אך הרשב"א והרמב"ם
פסקו שמקודשת אחר גירושין].

משנה . הנודר מיורדי הים מותר ביושבי היבשה, ומיורדי
הים שאסור - י"א שאין הכוונה לאלו שהולכים מעכו ליפו,
אלא הכוונה למי שדרכו לפרש. **הנודר מיושבי יבשה -** אסור
מיורדי הים, שסופם לעלות ליבשה, ולא רק מאלו שהולכים
מעכו ליפו, אלא אפילו מאלו שדרכם לפרש לים, שגם הם
בכלל הולכי יבשה [כן הוא לשתי הלשונות. קרן אורה].

[א. הלכה כלישנא בתרא לחומרא, שהנודר מיורדי הים
אסור גם בהולכים מעכו ליפו, והנודר מיושבי היבשה אסור
גם במפרש לים, ודווקא אם רגיל לירד מעכו ליפו או שירד
בשעת הנדר. ב. בירושלמי נחלקו אם נדר מיורדי הים לאחר
ל', ויש שנעשה יורד ים או יושב יבשה קודם ל', אם הולכים
אחר שעת אמירת הנדר או אחר שעת חלותו, ולהלכה: לפי
הירושלמי הולכים אחר שעת האמירה, ולפי הר"ן אין הלכה
כן. ג. בירושלמי איבעיא אם היורד לים לטייל נחשב יורד
ים].

דף ל' - ע"ב

משנה . הנודר מרואי חמה - אסור אף בסומים, שכיון שלא
אמר 'מן הרואין' לא נתכוין אלא ממי שהחמה רואה אותו,
ולהוציא דגים ועוברים.

משנה . הנודר משחורי הראש - אסור בכל האנשים גם
בקרחים ובעלי שיבה, שכיון שלא אמר 'מבעלי שיער' נתכוון
לאנשים שראשם בדרך כלל מכוסה ולפעמים מגולה, ואי
אפשר לתארם לא במכוסה הראש ולא במגולי הראש, ומותר
בנשים - שנקראות מכוסה הראש, ובקטנים - שנקראים מגולי
הראש.

משנה . הנודר מן הילודים (שנולדו כבר) מותר בנולדים (שעתידים
להיוולד), שכך הוא לשון בני אדם. **הנודר מן הנולדים -** לחכמים
אסור אף בילודים, שבלשון בני אדם 'נולדים' כולל שניהם,
ונתכווין לכל מי שדרכו להיוולד ולהוציא עופות ודגים, ולרבי
מאיר מותר בילודים, שבלשון בני אדם אין קורים נולדים

מערכת סיכומי הדף היומי 'מחודדים'

ברכת מזל טוב נאמנה בשם לומדי הדף היומי בכל אתר ואתר למוסרים נפשם להגדיל תורה ולהאדירה

הרה"ג ר' ברוך רובין שליט"א

לרגל שמחת נישואי בנו

החתן כמר שניאור זלמן נ"ו

יהי רצון שבזכות זיכוי הרבים יזכו לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והחסידות לתפארת בית אבות

כל הזכויות שמורות